

ÇİLEK ÇEŞİT DENEMESİ

Onur Konarlı (1)

GİRİŞ

1966 senesinde başlanan ilk çilek denemesi, 1968 de sonuçlandırılmış ve Pocahontas, Gorella, Surprise Des Halles ile Souvenir de Charles Machiroux çeşitleri se_çilerek üretime alınmışlardır (4).

Son 9- 10 sene içinde dış ülkelerde ıslah edilen yeni çeşitler sebebi ile bilinen çeşitler hızla de_ğişmiş ve yeni çeşitler geniş bir sahada yetiştirilir ol_muştur. Dış ülkelerdeki bu gelişmelere ayak uydurabilmek için yeni ıslah edilen bu çeşitler süratle ithal edilip denemeye alınmışlardır (5,6).

En son ithal edilen 15 yeni çeşit denenmiş ve elde edilen iki senelik neticeler aşağıda verilmiştir.

MATERYAL VE METOD

1- Deneme kurulmadan evvel dönüme 3 ton yanmış çiftlik gübresi verilmiş ve deneme yeri Vapam ile fümige edilmiştir.

2- Ticari gübrelerden kompoze gübre dönüme 35 kg. hesabı ile verilmiştir. Her iki sene için vegetas_yonun başından sonuna kadar sadece Amonyum Sülfat dönüme 20 kg. olmak üzere her ay verilmiştir (Bütün bir senelik vegetasyon için 100 kg. Amonyum Sülfat').

3- Deneme tesadüf blokların deneme deseninde kurulmuş olup, tekerrür 4 ve parselde bitki adedi 40 dır.

4- 1.Kasım.1972 de tesis edilen deneme di_kim mesafesi sıra arası 30 ve sıra üzeri 25 cm.dir. Fideler genişliği 60 cm. olan yastıklara çapraz şekilde dikilmiş_lerdir. Çeşitlere ait fideler buharla sterilize edilmiş_tel serada yetiştirilmişlerdir.

5- Denemelerin hepsinde meyveler iri, orta, küçük ve ıskarta diye sınıflandırılmışlardır.

(1) Yalova_ Bahçe Kült.Araş.Enstitüsü, Meyvecilik Seksiyonu

S O N U Ç L A R

Cetvel 1 ÇİLEK Çeşit Denemesi 1. Yıl Verimleri

Table 1 Strawberry variety trial (1 year).

Çeşitler Variety	Parseller toplamı verim (kg) (160 bitki Total yield/plots (gr) (160 plants)	Bitki başına verim (gr) Yield/ per plant (gr)	Dönüme verim (kg) Yield/ Dk (kg).
Aliso	8892 (1)	55.5	444
Belrubi	8195	51.2	410
Belle et Bonne	2535	15.8	126
Cambridge Fa. 0422	7559	47.2	378
Domanil	7581	47.3	378
Hami Grande	5453	34.0	272
Fanil	4530	28.3	226
Marie- France	2073	12.9	103
Merton Dawn	6755	42.2	338
Senga Fructane	4398	27.4	219
Senga Tigaiga	7078	44.2	354
Senga Litessa	9871	61.6	493
Senga Dulcita	5730	35.8	286
Pocahontas	9397	58.7	470
Tioga	7531	47.0	376
Tamella	4719	29.4	235
Voia	3364	21.0	168
Wadenswil 6	4206	26.2	210
Wadenswil 7	2942	18.3	146
Senge Sengana	14108	88.1	705

(1) F % : 1 seviyede istatistiki olarak önemli derecede farklı Tukey testi D: 613 gr.

(1) Significantly different at 0.01 level.

Cetvel 2. Çilek Çeşit Denemesi 2. yıl Verimleri (Yalova - 1974)

Table 2.- Strawberry variety trial (2. year).

Çeşitler Varieties	Parseller toplamı verim (gr) (160 bitki) Total yield/ plots (gr) (160 plants)	1973 ve 74 dönüme verimler toplamı (kg). Total yield/ years. (1973 + 1974 DK/Kg)	Bitki başına verim Yield/per plant (gr) Dönüme verim (kg) Yield/Dk. (kg)	1974 yılı
Aliso	62.415 (1)	3564	390	3120
Belrubi	41.034	2461	256.4	2051
Belle et Bonne	50.406	2646	315	2520
Cambridge Fa. 0422	41.459	2450	259	2072
Domanil	32.836	2020	205.2	1642
Hami Grande	39.116	2227	244.4	1955
Fanil	24.988	1475	156.1	1249
Marie - France	43.929	2299	274.5	2196
Marion Dawn	41.297	2403	258.1	2065
Senga Fructane	29.738	1705	185.8	1486
Senga Tigaiga	50.112	2860	312.2	2506
Senga Litessa	38.384	2413	240	1920
Senga Dulcita	19.375	1234	121	968
Pocahontas	60.918	3517	380.7	3047
Tioga	79.345	4337	495.2	3961
Vola	30.902	1713	193.1	1545
Wadenswil 6	52.222	2820	326.3	2610
Wadenswil 7	54.215	2855	339	2712
Senga Sengana	39.315	2671	245.7	1966

(1) F % : 1 seviyede istatistikî olarak önemli derecede farklı.

Tukey testi D : 7.3 kg.

(1) Significantly different at 0.01 level.

Tamella çeşidi hastalık sebebiyle denemeden çıkarılmıştır.

Cetvel 3. Çilek Çeşit denemesinin aylara göre verim ve kalite değerleri (2.sene)
Table 3 - Strawberry variety trial, % yield/months and fruit grade (2. year).

Çeşitler Varieties	% Aylara göre verim % yield/ months			% meyve kalitesi Fruit grade %			
	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	İri I. grade	Orta II. grade	Küçük III. grade	İskarta Unmarkatable
Aliso	63.2	35.8	1	47	28	13	12
Belrubı	16.3	83.2	-	34	15	15	36
Belle et Bonne	61.4	38.5	0.1	55	20	10	15
Cambridge Fa.0422	19.6	80.2	0.2	19	16	35	30
Domanıl	27.8	71.7	0.5	41	15	14	30
Hami Grande	7.9	92.1	0.1	28	12	26	34
Fanıl	25.0	75.0	-	35	14	21	30
Marie - France	49.3	50.7	-	44	17	18	21
Merton Dawn	8.2	91.4	0.4	27	13	25	35
Senga Fructane	5.2	94.4	0.4	12	15	52	21
Senga Tigaiga	2.6	97.2	0.2	12	11	35	42
Senga Litessa	3.9	95.7	0.4	18	15	26	41
Senga Dulcita	1.1	98.3	0.6	13	11	18	58
Pocahontas	35.5	64.2	0.3	28	18	24	30
Tioga	39.0	60.4	0.6	33	25	24	18
Vola	9.5	90.5	-	18	14	18	50
Wadenswil 6	22.9	77.1	-	35	20	22	23
Wadenswil 7	10.0	90.0	-	22	19	42	17
Senga Sengana	1.7	98.3	-	12	10	40	38

Tamella çeşidi hastalık sebebi ile denemeden çıkarılmıştır

TARTIŞMA

Daha evvel secilen Cambridge Fa. 0422, bu son denemede başarılı olamamıştır. Esasen botritise hassas oluşu ve renginin diğer üretimi yapılan çeşitlere nazaran açık oluşu sebebi ile yetiştirici tarafından pek tutulmamış bulunmaktadır.

Denenen çeşitlerden en verimli olanları sırası ile Tioga, Aliso ve Pocahontas'tır (Cetvel 2). Aliso ve Pocahontas erkenci çeşitlerdir. Pocahontas Kloroza (yüksek PH'a) Aliso'dan daha mukavimdir. Tioga'da Kloroza hassas bir çeşittir. O sebeble yüksek PH'sı olan kireççe zengin topraklarda da Pocahontas tercih edilmelidir. Fakat şurasını da unutmamak gerek ki Pocahontas'da fazla bazik topraklarda Kloroz gösterebilir. Kloroz gösteren durumlarda toprağa çabuk eriyen demir formlarından biri verilmeli ve kloroz önlenmelidir.

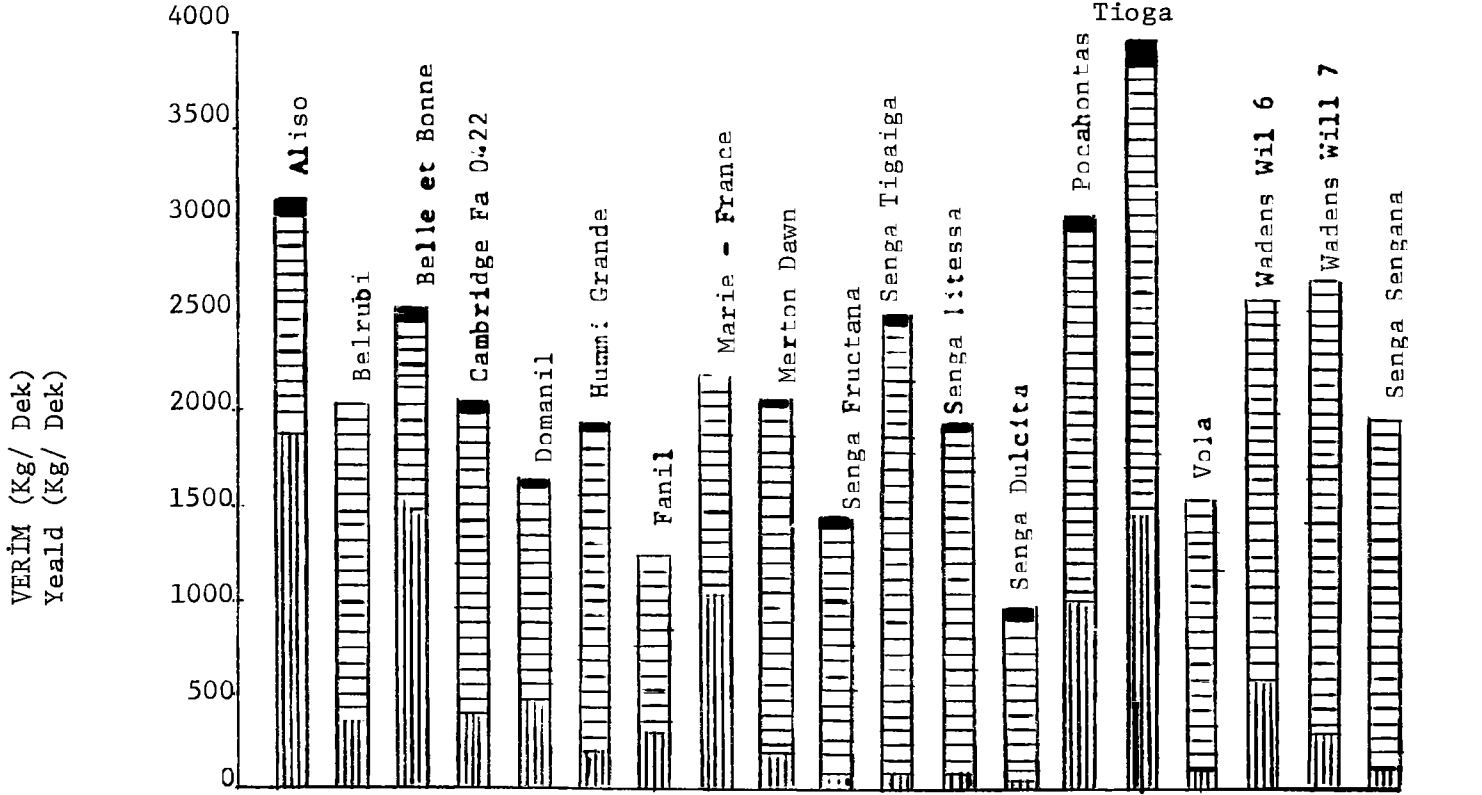
Aliso : Meyve iri, Erkenci, tat kalitesi orta, sulu, Nebat çok kuvvetli, meyve rengi koyu kırmızı, meyve şekli muntazam basık konik, enine kesitte içi oldukça boş, et rengi açık kırmızı meyvenin saptan kopması oldukça kolay, meyve eti sert, yola mukavim.

Pocahontas : Meyve iri, erkenci, tat kalitesi iyi, sulu, kokulu, meyve şekli konik, renk koyu kırmızı, enine kesitte içi dolu, et rengi dış rengine yakın, meyvenin saptan kopması kolay, nebat çok kuvvetli, meyve eti sert yola mukavim.

Tioga : Orta mevsim çileği. Denemen çeşitler içinde en verimli ve yola mukavemeti en yüksek olanı. Meyve iri, tat kalitesi orta, sulu, kokulu, asitli, meyve şekli konik, renk koyu parlak kırmızı, enine kesitte içi kısmen dolu, et rengi dış renginden açık, meyvenin saptan kopması zor, nebat çok kuvvetli botritise mukavim, meyve eti çok sert.

Görüldüğü gibi denenen çeşitler içinde en başarılı olanı Tioga'dır (cetvel 2,3). Birçok vasıflar sebebi ile (gerek verim ve gerekse kalite yönünden) en çok tavsiye edilebilecek çeşit durumundadır. Erkenciliğin o kadar mühim olmadığı zaman Tioga öncelikle tavsiye edilir.

Bu duruma göre üretime Tioga, Aliso ve Pocahontas'la devam edilmelidir. Esasen bu adı geçen çeşitler dış ülkelerde halihazırda yetiştiriciliği en çok yapılan, popüler çeşitlerdir.

Şekil : 1 Çilek Çeşit Denemesi II., sene (1974-Yalova)

Mayıs (May)
Haziran (June)
Temmuz (July)

Figi : 1 Strawberry variety trial (1974-2. year,Yalova)

SUMMARY

15 certificated commercial strawberry cultivars were imported from abroad and variety trial was set up 1/11/1972.

In June 1974, the results of two harvests were obtained from the trial and their statistical analysis showed That 3 varieties were outstanding TİOGA, POCAHONTAS, ALİSO,

LİTARATÜR KAYNAKLARI

1. Darrow M.G., The Strawberry History, Breeding and Physiology. The New England Institute for Medical Research, U.S.A. 1966.
2. Geisenberg Chanan, Strawberry Culture in Israel, Ministry of Agriculture Department of Vegetable Crops, rapor fotokopisi. Jerusalem, 1968).
3. Holland H.A., Hall J.B., Voth V., Strawberry Production in Southern California, University of California Agricultural Extension Service, AXT - 50, 1967.
4. Konarlı Onur, Çilek Çeşit Denemesi, Yalova Bahçe Kültürleri Araştırma ve Eğitim Merkezi Dergisi, cilt : 1, Sayı:3, 1968.
5. _____, Yeni Çilek Çeşitleri, Yalova Bahçe Kültürleri Araştırma ve Eğitim Merkezi Dergisi Çilt: 4, Sayı : 1-4, 1971.
6. _____, Marmara Bölgesine uygun Çilek Çeşitleri. Yalova Bahçe Kültürleri Araştırma ve Eğitim Merkezi Dergisi, cilt:5 Sayı: 3-4, 1972.
7. Voth V., Bringham S.R., Plant Spacing and Double Planting Trials on Winter Planted Tioga Strawberries. California Strawberry Advisory Board, Volume 16, Bülten 49, 1970.
8. Wienberg D., Some Short Instructions for Growing of Strawberry Varieties of California Origin, the Agronomic Experimental Station, Malaga, Spain, 1970.
9. Wienberg O., 1-15 Kasım 1970 Tarihinde Türkiye'de Çilek Yetiştiriciliği Konusunda Rapor. Yalova Bahçe Kültürleri Araştırma ve Eğitim Merkezi.